

Osrednji del inventarja, to je tabelarični popis dokumentov, obsega skoraj 70 strani, nato pa nam avtor v izboru prepisov iz vsebine gradiva, v branje ponudi nekaj zanimivih dokumentov, ki so nastajali v različnih časovnih obdobjih in bi utegnili zanimati bralca. Ob tem ne pozabi omeniti, da je dokumente prepisal, saj so v posameznih primerih težje berljivi, vključujejo pa prvotno zapisane napake in niso komentirani.

Na naslednjih šestnajstih straneh je predstavljen izbor posameznih barvnih reprodukcij arhivskega gradiva, ki nam pokažejo raznolikost in pestrost delovanja društva.

Inventar zaključujejo kratice in tri kazala – krajevnih in osebnih imen ter predmetno kazalo.

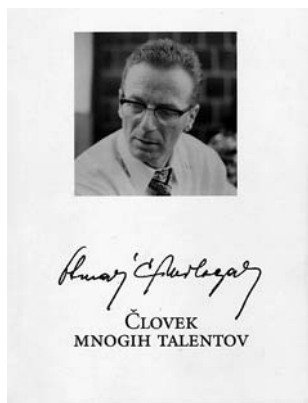
Kot sem že omenila na začetku, je bil inventar javnosti predstavljen letošnjega februarja v Mestnem kinu Metropol (po filmski projekciji filma Steber, ki je bil vključen v program 8. mednarodnega festivala goriškega filma Domžale). Dvorana je bila ob predstavitvi polna, ob koncu pa so veliko pozornosti poželi v preddverju dvorane razstavljeni originalni in dragoceni dokumenti.

Naj si za konec sposodim avtorjeve besede, s katerimi nagovarja vsa planska društva, ki še danes ne vedo, kam s svojim arhivskim gradivom: »*V javni arhiv z njim!*«

Sonja Jazbec

Otmar Črnilogar – človek mnogih talentov

Podraga – Celje – Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba, 2013, 438 strani

Kdo je človek, ki mu je posvečen zbornik in je imel toliko talentov? Otmar Črnilogar je bil izstopajoča osebnost. Trajno je zaznamoval kraje, kjer je bival in deloval, še bolj pa ljudi, s katerimi se je srečeval. Vsem, ki smo ga poznali, je pustil neizbrisen pečat. Človek, ki talentov ni zakopal, ampak jih je bogato pomnožil. O tem spregovori zajeten zbornik, v katerem lahko bralec globoko zazna sadove duha, ki jih je Otmar Črnilogar (1931–1999) v svojem življenju velikodušno gojil, razdajal, širil in spodbujal. Duhovnik in župnik, klasični filolog in prevajalec Svetega pisma, profesor in vzgojitelj, izvrsten pridigar in predavatelj, pisec in slikarski talent, tajnik najstarejše slovenske založbe, navdušen gornik, iskan sogovornik in sodelavec v medijih, odličen družabnik, humorist, žlahtni intelektualcalec ... In še kaj več. Otmar – odličen človek.

Kljub temu, da izdajatelj zajetnega zbornika ni arhivska ustanova, se mi zdi prav, da ga na kratko predstavim tudi v glasilu arhivske stroke. V najtesnejši zvezi z njim smo bili namreč trije arhivisti Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici, arhiv pa je ob tem prejel dragoceno darilo: bogato arhivsko zapuščino Otmarja Črnilogarja.

V pripravljalnem odboru za izdajo zbornika sta bila od vsega začetka Lili-jana Vidrih Lavrenčič in Jurij Rosa, ki je bil tudi v uredniškem odboru, z Ivanko Uršič pa smo vsi trije prispevali v zbornik štiri besedila.

Od leta 2006, ko mu je bil v Podragi na Vipavskem, kjer je služboval 32 let, postavljen spomenik, je tlela zamisel, da si Otmar Črnilogar zasluži široko predstavitev tega, kar je dal Podragi, Vipavski, koprski škofiji in Primorski, Cerki vi na Slovenskem in slovenskemu narodu ter tudi mnogim posameznikom.

Pobudniki zbornika smo želeli ljudem iz vseh teh ožjih in širših občeštev ter bralcem nasploh dati v roke trajen spomin z besedo in sliko o njem.

Prvotno je bil zbornik zamišljen, da bi Črnilogarja predstavili celovito – z besedili o njem in z izborom njegovih del. Vendar se je izkazalo, da bo samo

prispevkov o njem za debelo knjigo – prvotno jih je bilo nabranih okrog 20, a odpirale so se nove teme in v krog piscev za zbornik smo vključevali nove ljudi, ki bi lahko dopolnili podobo njegovih nekaj manj kakor sedmih desetletij zemeljskega bivanja. Tako se je število prispevkov ustavilo pri številki 60, število piscev pa blizu številke 50, saj imajo nekateri po dve ali več svojih besedil. Kljub temu se je uredniški odbor odločil zbornik oplemenititi vsaj z nekaj Otmarjevimi mislimi. Uvrščene so med ostale prispevke, četudi se bogato z njimi oplajamo tudi pri branju skoraj vseh besedil o njem. Pisci namreč niso skoparili z odlomki njegovih razmišljanj, objavljenih del, izjav ...

Iz mnogoterih besedil kar kipi »Otmarjev duh«, ki je mnoge zelo zaznamoval in so ga pisci iz svojih src in duš prelili v besedila.

Poleg uvodnikov je vsebina zbornika razdeljena na deset vsebinskih sklopov.

V poglavju *Zajemal iz studencev življenja in pušča sledi* odkrivamo nekatere temeljne značilnosti njegove osebnosti, njegovega duha in službe umetnosti ter znanosti.

V naslednjem poglavju z naslovom *Podražani o svojem gospodu* obujajo spomine nanj nekateri njegovi sedanjí ali bivši župljani in tesni sodelavci iz te zgornjevipske vasi.

O njem, sošolci, kolegi duhovniki in učenci je naslov vsebinskega sklopa, kjer se mu poklonijo nekateri, ki so bili z njim v tesni zvezi pri šolanju, ob njegovem duhovniškem in profesorskem poklicu.

Poglavje *Via pulchritudinis (Pot lepote)* razkriva njegovo slikarsko nagnjenje in umetniški čut ter poskuse njegove likovne ustvarjalnosti.

Vsebinski razdelek *Klasična filologija in Sveto pismo* bralca popelje k razmišljanjem slovenskih poznavalcev klasičnih jezikov in v družbo svetopisemskih prevajalcev.

Vsebinska poglavja »*Zatreskanci v gore*« prinaša sporočila o njegovi veliki ljubezni do narave in gora, njegovih zaslugah za razmah gorniške dejavnosti in gornških podvigih.

Iz poglavja *Pri Mohorjevi družbi* je mogoče izvedeti marsikaj o bojih in težavah na poti njegove tajniške službe pri najstarejši slovenski založbi.

Zapisi v poglavju *Quo vadis* odstirajo poglede na oranje trde ledine pri pripravljanju prvega radijskega kviza z versko tematiko na slovenski nacionalni radijski postaji.

Otmarjevi prijatelji in znanci nam ponudijo v razmislek še mnogotere dragocene misli iz njegovega obnebjá razgledanosti, pronicljivosti, modrosti in duhovitosti.

Arhiv in bibliografija Otmarja Črnilogarja sta kakor krona zbornika, s katerima se bralcu razgrneta pogleda na dragocene pričevalne sledi ter razsežnost in moč njegove življenjske poti in duhovne ustvarjalnosti.

Prispevki so izjemno raznoliki – od objav govorov in pogovorov, kratkih spominskih črtic, komentiranih objav virov in daljših razmišljanj do raziskovalnih študij in razprav.

Arhivisti novogoriškega pokrajinskega arhiva smo v zbornik prispevali štiri daljša besedila.

Lilijana Vidrih Lavrenčič, sicer Podražanka, njegova sosedá in tesna sodelavka, je pripravila imeniten izbor iz oznanilnih knjig v podraškem župnijskem arhivu pod naslovom *To sem vam povedal. Lepo se imejte! Otmar*. V njih je zapustil veliko bogastvo pisnih sledi. Kot navaja avtorica, je povedal še veliko več, kot je zapisal, a glavna srž je ostala, strnjena in jedrnata. Branje odlomkov iz oznanilnih knjig, mnogih Otmarjevih zelo sporočilnih, tudi šegavih in duhovitih misli ter avtoričini komentarji in pojasnila so sijajno branje, ki v neverjetno pričevalni luči podajajo lik Otmarja, podraškega župnika in dobrega poznavalca svojih župljanov.

Podpisani sem za zbornik pripravil dve besedili. Zahtevno raziskovalno delo z iskanjem (in pomanjkanjem) virov je ob odločilni vlogi najdenih arhivskih dokumentov pripeljalo do sestave besedil o dveh po svoje izstopajočih Otmarjevih dejavnostih in funkcijah. Prvo z naslovom »Pri nas smo prišli celo tako daleč, da je duhovnik postal predsednik planinskega društva...« razkriva njegovo prizadevanje za razmah gorništvu na Vipavskem in predsedniško funkcijo pri Planinskem društvu Vipava s posebnim ozirom na odzive oblasti ob njegovem vodenju društva.

Drugi prispevek pa je študija o zelo ustvarjalni, a tudi težki preizkušnji na Otmarjevi življenjski poti – prevzemu tajniške službe pri založbi, Celjski Mohorjevi družbi. Naslov *Od visokega poleta do trdega pristanka* že nakazuje Črnilogarjevo pomembno vlogo pri razmahu najstarejše slovenske založbe v zgodnjih sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in zapleten zaključek s kazensko ovadbo in preiskavo na sodišču, s postopkom, ki je v njegovem nadaljnjem življenju pustil boleč pečat.

Ivanka Uršič se je lotila predstavitve Črnilogarjeve zapuščine v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici, ki jo je arhiv pridobil prav v zvezi s pripravo zbornika in je okvirno že obdelana in popisana.

Njegovo zapuščino je predstavila po vsebinskih sklopih: osebni dokumenti, dokumentacija o poklicnem in društvenem delovanju ter o službovanju na Srednji verski šoli v Vipavi ter na Teološki fakulteti v Ljubljani, avtorska dela (pridige, predavanja, članki) korespondenca, dokumentacija o sodelovanju pri radijskem kvizu Quo vadis, dokumentacija o prevajanju Svetega pisma ter gradivo, pridobljeno ob pripravi zbornika.

Vpogled v njegovo zapuščino nas popelje skozi bogato življenje, ustvarjalnost in vsestransko vpetost Črnilogarja v mnoga dogajanja, kar je avtorica tudi zelo dobro ponazorila z izbranimi odlomki iz dokumentov zapuščine. Sama je zapisala, da je bilo urejanje zapuščine zanimivo po strokovni plati, še bolj pa zaradi njene duhovne in intelektualne razsežnosti.

Glavnino zapuščine so Otmarjevi sorodniki velikodušno izročili poleti 2012, naknadno pa še obsežni in dragoceni fotografski del. Obsega blizu dva tekoča metra dokumentacije.

Z dragimi spomini in hvaležnostjo se oziram na Otmarjevo sestro, gospo Marico Pobežin, s katero sem ob iskanju virov za svoja dva prispevka vzpostavil čudovito sodelovanje. Ob tem sva tudi že nakazovala pot za trajno hranjenje njegove zapuščine, ki je pripeljala do dokončne odločitve o njenem evidentiranju in nato izročitvi, kar smo trije arhivisti Pokrajinskega arhiva opravili tudi v sodelovanju in ob podpori pripravljalnega odbora za Otmarjev zbornik. Številni telefonski razgovori in srečanja v gostoljubnem ozračju Otmarjevega in njenega rojstnega doma v Šebreljah so Pokrajinskemu arhivu naklonili dragocen fond arhivskih pričevanj, kar je gospa Marica v pismu pospremila z naslednjimi besedami: »Verjamem, da je Otmarjevo delo dobro spravljeno, da bo še komu koristilo in da bi bil tudi sam tako zadovoljen.«

Zbornik je bogato opremljen s slikovnimi prilogami, med katerimi so nekatere izbrane iz fonda Otmarja Črnilogarja v novogoriškem pokrajinskem arhivu.

Oba odbora, ki ju je povezoval Otmarjev naslednik, podraški župnik Bogdan Vidmar, sta pri nastajanju zbornika opravila naporno delo. Največjo »težo dneva« pa sta nosila tesna Otmarjeva prijatelja Alojzij Pavel Florjančič in soproga Ana Florjančič.

Jurij Rosa